

- To bring this message and knowledge to the people interested in.
2. Cooperation of Universities
 3. City Partnerships
 4. Governmental Programs

List of literature

1. <https://www.wegweiser-duales-studium.de>
2. Statistisches Bundesamt <https://www.destatis.de>

Фролов Д. К., аспірант
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені
Вадима Гетьмана»
м. Київ, Україна

СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТІВ КРАУДФАНДІНГУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ключові слова: цифрові технології, краудфандінг, ініціативні проекти, інститути, інновації, міжнародне фінансування.

Key words: digital technologies, crowdfunding, initiative projects, institutions, innovations, international financing.

В умовах бурхливого розвитку цифрових технологій все більше з'являється інноваційних проривних технологічних, організаційних рішень та можливостей для ефективного менеджменту, які утворюють новий тип міжнародних відносин, взаємозв'язків у суспільстві, а також формують якісно нове підприємницьке середовище. Такі можливості надають, зокрема, краудтехнології. Краудфандінг (від англ. crowdfunding — народне фінансування), відомий з давнини спосіб збирання пожертвувальників від великої кількості людей на реалізацію різних заходів у сучасному світі за допомогою інформаційних технологій за посередництва інвестиційних краудфандінгових Інтернет-платформ перетворився на міжнародний механізм фінансування інноваційних проектів великою кількістю інвесторів з різними умовами винагород, за різними краудтехнологіями (краудлендінг, краудінвестинг, ICO). А система електронних платежів дозволила фізичним і юридичним особам фінансувати ініціативні проекти у будь-якій точці світу.

Світовий ринок краудфандінгу стрімко зростає і збільшився з 880 млн.дол. у 2010 році до 34,4 млрд.дол. у 2017 році. За прогнозами світова індустрія краудфандінгу до 2025 року розшириться до 300 млрд.дол. [5, 6]. Кількість краудфандінгових Інтернет-платформ у світі також постійно зростає і нині становить декілька сотень. Найбільша їх кількість відноситься до США, де у 2013 році функціонувало 344 платформи, у Великобританії розміщено 87 платформ, у Франції — 53, Канаді — 34, Німеччині — 26, Австралії — 12 [4].

В Україні формування ринку краудфандінгу знаходиться на початковій стадії і ще не набув такого розповсюдження як в Америці, Європі, Японії тощо. Фактично в Україні діючими краудфандінговими платформами є «Спільнокошт» (з 2012 року), та «NA-STARTE» (з 2014 року). За чотири роки на платформі «Спільнокошт» реалізацію різноманітних проектів підтримали близько 16 тисяч інвесторів на суму понад 6,4 млн. грн. [2]. На платформі «NA-STARTE» було зібрано 12,1 млн. грн. на реалізацію проектів українських авторів від більш ніж 50 тисяч спонсорів [3]. Українці для реалізації своїх ідей використовували здебільшого найбільш авторитетні у світі онлайн-платформи — Kickstarter та Indiegogo (США), на яких у 2018 році зібрали для реалізації своїх новаторських ідей понад 2 млн.дол. [1]. Тобто, в країні існує суспільний запит на такий механізм фінансування проектів, проте він залишається нерозвиненим.

Аналітична оцінка напрацювань зарубіжних і вітчизняних вчених та світового досвіду функціонування краудтехнологій дають підстави для висновку, що для реалізації потенціалу та успішного функціонування краудтехнологій у новостворюваній інноваційній моделі розвитку економіки України першочергового значення набуває формування інститутів краудфандінгу, до основних з яких необхідно віднести: інститут права, інститут підприємництва на краудфандінгових платформах, соціальні інститути, інститут інформаційних технологій та інституції з управління цим процесом.

В Україні інвестиційна діяльність регулюється законами, дія яких не поширюється на онлайн діяльність інвестиційних краудфандінгових платформ, вони не враховують специфіку і міжнародний характер їх діяльності, можливість використання криптовалюти у фінансуванні проектів тощо. Відсутність національного інституту права щодо діяльності краудфандінгових платформ, невизначеність функцій і обов'язків їх учасників, відсутність загальної термінології у трактуванні явищ та подій підвищують ризики для інвесторів, ініціаторів проектів та їх посередників, викликають недовіру у суспільстві до такого виду фінансування проектів, не сприяють притоку інвестицій із зовнішніх джерел, призводять до міграції вітчизняного капіталу в інші країни та в кінцевому підсумку призводять до значних втрат у розвитку бізнес-середовища і в цілому економіки країни.

Процеси глобалізації неминуче призведуть до необхідності уніфікації підходів в регулюванні краудфандінгу з метою отримання найбільшої користі від об'єднаного, наприклад європейського, фінансового ринку. Тому національне законодавство щодо функціонування краудтехнологій необхідно формувати з врахуванням вже діючих протягом тривалого періоду в країнах ЄС нормативів у цій сфері діяльності.

Краудфандінг — це нова філософія підприємництва, коли на ринку інновацій пропонується не вже виготовлена інноваційна продукція, а на початку презентується лише інноваційна ідея та бізнес-план її реалізації для колективного фінансування на основі використання багатофункціональних цифрових технологій, сучасних платіжних систем та Інтернет-ресурсу. Нинішнє середовище цифрових технологій вимагає нової культури ведення бізнесу, яка передбачає усвідомлення конкуренції і готовність до ризику, відповідальність і чесність у відносинах з інвесторами різних країн та різними соціальними групами населення. Тому становлення і розвиток інституту підприємництва на краудфандінгових платформах має супроводжуватися відповідним розвитком підприємницької культури.

Впровадження в країні краудтехнологій має базуватися на відповідному рівні розвитку суспільних відносин. Становлення таких соціальних інститутів, як довіра громадян, чесність відносин між усіма учасниками цього процесу, освіченість, професійна компетенція авторів проектів та потенційних інвесторів, можливість залучення широкого кола пересічних громадян для добровільних внесків (у тому числі на певних умовах щодо винагороди) для реалізації інноваційних проектів є передумовою успішності краудфандінгу.

Ефективність краудфандінгу залежить також від розвиненості інституту інформаційних технологій і обумовлена, насамперед, наявністю краудфандінгових платформ, які є базовими суб'єктами-посередниками між авторами проектів та інвесторами, їх проникненням в соціальні мережі, розвиненістю у необхідній мірі сучасної електронної платіжної системи. В Україні для повноцінного функціонування краудфандінгових платформ необхідна популяризація та широка реклама принципів, порядку та умов реалізації проектів на краудфандінгових платформах, можливостей і переваг у використанні сучасних технологій та електронних платіжних систем.

Ідентифікація краудфандінгу як важливого фактору інноваційного розвитку країни знаходиться, на наше переконання, у першу чергу у площині визначення інституції з організації та управління цим процесом, до функцій якої буде віднесено: ведення реєстру операторів краудфандінгових платформ, визначення їх рейтингів для оцінки ризиків інвесторів і запровадження страхування інвестицій в залежності від рейтингу, ведення статистичного обліку на ринку краудфандінгу щодо кількості розміщених проектів, їх видів та вартості, кількості інвесторів, а також нагляд за дотриманням законодавства. Така інституція має бути наділена також функцією популяризації краудфандінгу в країні, створення спеціальних програм навчання краудфандінгу у закладах вищої освіти та для підвищення компетенцій співробітників корпорацій, банківського сектору, операторів краудфандінгових платформ, підприємців та пересічних громадян. Лише широка обізнаність суспільства та повноцінне функціонування відповідних інститутів дає підстави для оптимістичного варіанту розвитку краудфандінгу як способу залучення міжнародних фінансових потоків для реалізації інноваційних проектів розвитку в Україні.

Список використаної літератури

1. Демченко Д. В 2018 году украинцы собрали на краудфандинге больше \$2 млн. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://ain.ua/2018/kraudfunding-ukrainy-2018>
2. Про діяльність «Спільнокошту». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://biggggidea.com>
3. Про діяльність «NA-STARTE» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: na-starte.com
4. Best J., Neiss Sh., Swart R., Lambkin A., Raymond S. Crowdfunding's potential for the developing world / World Bank Group. 2013. 103 p. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://documents.worldbank.org/curated/en/409841468327411701/Crowdfunding's-potential-for-the-developing-world>
5. Massolution in their 2015 Crowdfunding Industry Report. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://crowdexpert.com/crowdfunding-industry-statistics>
6. Regional Crowdfunding Statistics. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://blog.fundly.com/crowdfunding-statistics/>

Холявко Н. І., к.е.н., доцент
Чернігівський національний
технологічний університет
м. Чернігів, Україна

ОСНОВНІ СИНЕРГЕТИЧНІ ЕФЕКТИ СПІВПРАЦІ УНІВЕРСИТЕТІВ ТА БІЗНЕСУ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

Ключові слова: заклад вищої освіти; підприємницький сектор; модель Quadruple Helix; синергетичний ефект; інформаційна економіка.

Key words: higher education institution; business enterprise sector; Quadruple Helix model; synergistic effect; information economy.

Співпраця суб'єктів моделі Quadruple Helix («державний сектор — підприємницький сектор — сектор вищої освіти — громадський сектор») дозволяє доповнити ефекти від їх основної діяльності позитивними синергетичними ефектами від взаємодії. При цьому необхідно комплексно підходити до аналізу синергетичного ефекту, враховуючи як економічні (кількісно вимірні), так і соціальні (переважно якісні) ефекти. Останні можуть бути оцінені експертно. Зокрема, складно піддаються кількісній оцінці ефекти в освітній сфері (якість освітніх послуг; рівень їх відповідності запитам роботодавців; динамічність оновлення освітнього контенту; інноваційність педагогічних методів і технологій тощо), а також ефекти, отримувані громадським сектором (задоволеність споживачів освітніми послугами; престижність професій викладача і науковця в суспільстві; рівень суспільного визнання ролі освіти в соціально-економічному розвитку та ін.).

Актуальною проблемою національної системи вищої освіти є недостатня розвиненість ділових комунікацій з підприємницьким сектором. Суттєвим мотиватором до нарощування обсягів співпраці університетів і бізнесу є *синергетичний ефект від скорочення трансакційних витрат*. Зокрема, ідеться про оптимізацію витрат часу на збір й опрацювання інформації (про ринкову кон'юнктуру, конкурентів, споживачів і їх уподобання та ін.), що може здійснюватись партнерськими університетами. Окрім цього, науково-педагогічні працівники можуть здійснювати прогнози майбутньої поведінки економічних суб'єктів; проводити роботи з оцінки виробничих процесів, їх компонентів, вимірювальної техніки; здійснювати юридичний супровід організацій-партнерів — це та інше спричинює економію часу для підприємств, що особливо важливо в умовах сучасного висококонкурентного ринкового простору, який активно інформатизується. Сукупний ефект від зниження трансакційних витрат описується формулою (1):

$$E_{\text{ТВ}} = E_i + E_{\text{ю}} + E_{\text{п}} + E_{\text{в}} \quad (1)$$

де $E_{\text{ТВ}}$ — ефект від зниження трансакційних витрат;

E_i — ефект від зниження витрат на пошук і обробку інформації;